

RAFAEL MASÓ I LA REFORMA DE L'ESGLÉSIA DE VERGES

Modernisme i noucentisme

Des de 1880, any de la primera Exposició Universal de Barcelona, fins a 1926, any de la mort de Gaudí, l'arquitectura modernista es va estendre per Catalunya amb una força extraordinària.

El modernisme no fou una suma de genialitats aïllades, sinó el resultat d'un fet cultural que abraçava molts aspectes de la vida catalana. En aquells anys, Catalunya va viure la Renaixença i l'aparició del nacionalisme polític. Aleshores l'arquitectura modernista vingué a ser un signe d'identitat català, que evocava amb nostàlgia els estils de l'edat mitjana –època gloriosa de Catalunya– i evolucionava cap a un art nou, «modern».

L'arquitectura modernista es caracteritza per la recerca de formes insòlites i sorprenents, el predomini de la corba sobre la recta, l'ornamentació exuberant i la revitalització de les arts i els oficis aplicats a la construcció.

Dins aquest estil hi hagué dues tendències diferents. Gaudí, el més cèlebre representant del modernisme, fou, en realitat, el darrer gran arquitecte d'una era. Va construir, com s'havia fet sempre, amb parets, arcs i voltes de pedra o de rajol, però portant les formes cap a un dramatism i un expressionisme escultòric al·lucinants.

Altres arquitectes, com Domènech i Montaner, autor del Palau de la Música Catalana i de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, anaven per un altre camí i, amagats darrere d'una intensa decoració, introduïren conceptes arquitectònics realment útils i innovadors, com l'estructura metàl·lica, la planta lliure o la funcionalitat dels espais.

En la segona dècada del segle xx, el modernisme va entrar en crisi i aparegué a Catalunya un nou moviment cultural, el noucentisme, que propugnava el seny, la ponderació, el bon gust, la cultura i el classicisme enfront de la rauxa, el geni i la inspiració dels modernistes. El noucentisme, en l'arquitectura, va ser el primer pas cap al racionalisme dels anys trenta.

Farinera Teixidor, Girona

L'arquitecte Rafael Masó

L'arquitecte gironí Rafael Masó i Valentí (1880-1935) va fer, en les primeres dècades del segle xx, una obra arquitectònica extensa i important a la ciutat i a les comarques de Girona.

Rafael Masó, que és l'arquitecte noucentista més reconegut d'aquest país, fou també un bon escriptor i poeta i un excel·lent dibuixant. Aplegà al seu entorn un nombrós grup d'intel·lectuals i artistes, entre els quals hi havia l'escultor Fidel Aguilar, el poeta Francesc Viver i el ceramista i pintor bisbalenc Joan B. Coromina. En aquella època la família Masó Valentí, propietària del *Diario de Girona*, exercia una notable influència en la societat gironina.

L'arquitectura de Rafael Masó, en la línia de Domènech i Montaner, de qui havia estat deixeble, va evolucionar des de l'estètica modernista cap als ideals noucentistes i es va relacionar amb els corrents més renovadors del moment, fins a arribar a desenvolupar un estil molt personal.

Sense perdre mai del tot les arrels modernistes, les seves obres es distingien per unes composicions ben mesurades però agosarades i originals, dotades d'una ornamentació curosament dissenyada, que incorpora l'art de ceramistes, forjadors, vitrallers, pintors i escultors.

Com sol passar en els artistes innovadors, algunes de les seves construccions desvetllaren una certa polèmica. Li van retreure –i així ho va deixar escrit Josep Pla– que cerqués la inspiració «en arquitectures de països allunyats i extravagants» més que no pas en les formes de la tradició mediterrània.

Rafael Masó va treballar sobretot per a la burgesia de Girona, i assolí un considerable prestigi amb edificis tan admirables com la Farinera Teixidor (1910-1911), actual seu del diari *El Punt*, o a la Casa de la Punxa (1918-1922).

Casa de la Punxa, Girona

Rafael Masó a l'Empordà

L'any 1917 Rafael Masó començava el projecte del conjunt residencial de s'Agaró, promogut per l'industrial Josep Ensesa. Va ordenar el terreny amb places, avingudes, escales, carrers i jardins, i projectà diversos xalets i equipaments, com l'Hostal de la Gavina o la Senya Blanca. Després de la seva mort, l'any 1935, Francesc Folguera i, més tard, Pe-layo Martínez continuarien les obres.

Al Baix Empordà, Rafael Masó va dur a terme més de quaranta projectes. L'any 1918, a l'Estartit, davant de la platja, va aixecar la casa Salieta—ocupada actualment pel restaurant Robert—, coberta amb una peculiar teulada de ceràmica vidrada de color verd.

És l'autor dels edificis de la Caixa de la Bisbal (1923-1924) i de Sant Feliu de Guíxols (1923-1924), de la Cooperativa La Econòmica de Palafrugell (1926-1927) i de l'Hotel Trias de Palamós (1931-1935). Cal destacar la casa Massaguer d'Albons (1921-1922) com una interessant versió de la tradicional masia catalana.

A Torroella de Montgrí, Rafael Masó féu reformes a la casa Quintana (1907-1908), al palau Solterra (1929-1934) i al palau Lo Mirador (1929-1934). A la casa Quintana, malauradament, s'han perdut tots els vestigis de l'obra de Masó, i fins i tot de l'antic i fastuós jardí només en queden les palmeres.

Al palau Solterra, que ha estat rehabilitat d'una manera exemplar per la Fundació Vila Casas, es pot admirar l'obra de l'arquitecte en la composició dels patis interiors, les magnífiques sales i diversos detalls, com llars de foc, vitralls, baranes, arrambadors, etc.

Al palau Lo Mirador, Rafael Masó va transformar el vell castell dels reis d'Aragó en una elegant i refinada segona residència dels comtes de Torroella de Montgrí, utilitzada actualment com un hotel de luxe.

L'any 1929 Masó va projectar l'escola pública d'Ullà, si bé la construcció no es va dur a terme fins després de la guerra civil.

Rafael Masó no dubtava a recuperar i traslladar fragments d'edificacions antigues per a reutilitzar-les en noves construccions, evitant-ne així la desaparició. És el cas de diversos elements de pedra procedents del castell de Foixà, que ara

Palau Lo Mirador, Torroella

Hidroelèctrica Vinyals, Flaçà

llueixen en moderns edificis de s'Agaró o d'algunes notables portes i finestres de Lo Mirador, extrems d'altres casals de la vila de Torroella.

La reforma de l'església de Verges

L'església parroquial de Sant Julià i Santa Basilissa, com la majoria dels temples d'aquest país, és el resultat de les aportacions de diverses èpoques i diversos estils.

La part més antiga, romànica, que comprèn l'absis i el primer sector de la nau, amb volta apuntada, és dels segles XII i XIII. L'altra meitat de l'església és gòtica, amb arcs de creueria, i correspon a una reforma o ampliació del segle XVIII. A la façana de ponent, la llinda de la porta duu la data de 1760.

El campanar actual, tan esvelt, el va projectar l'arquitecte diocesà Isidre Bosch i Bataller.

Entre els anys 1924 i 1925, Rafael Masó va dur a terme una notable restauració de l'interior de l'edifici per encàrrec de la Junta d'Obres de la Parròquia de Verges. Masó va fer un projecte valent i sensible, que no deixa indiferents als qui entren a l'església vergelitana. Destaca, sobretot, un arc neoromànic, recolzat en dues columnes cilíndriques, molt decorades, que emmarquen el presbiteri, separant l'absis de la nau.

Rafael Masó va reinterpretar, amb vius colors, les pintures dels arcs i dels nervis de la volta gòtica i dissenyà les capelles laterals, el paviment del presbiteri, uns nous bancs de fusta, diversos vitralls i altres detalls decoratius, com un escut i una inscripció commemorativa de l'acabament de les obres que diu: *Renovatum ac pulchrius ditiusque effectum an MCMXXV*.

Després de la magnífica restauració efectuada recentment, es pot dir que l'església ha quedat més pulcra i més bella.

FRANCESC BATLLE I LLORET

BIBLIOGRAFIA

GIL TORT, Rosa Maria. *Geografia de Masó. L'arquitecte i les comarques gironines*. Girona. Diputació de Girona, octubre 2006.

BADIA I HOMS, Joan. *L'arquitectura medieval de l'Empordà*, vol. I. Girona. Diputació de Girona, 1977.

PLA, Josep. «Prosperitat i rauxa de Catalunya», *Obra completa*, vol. 32 (p. 566-568). Barcelona. Edicions Destino, maig 1977.

Mas Massaguer, Albons

NOTES SOBRE ELS TREBALLS DE L'ARQUITECTE NOUCENTISTA RAFAEL MASÓ A L'ESGLÉSIA PARROQUIAL DE VERGES (1924-1925)

Rafael Masó és el vaixell insígnia de l'arquitectura noucentista a les comarques gironines. Injustament oblidat durant decennis, a mitjan anys seixanta un grup d'arquitectes gironins comença a (re)descobrir i reivindicar els treballs de Masó, procés que culminarà amb la commemoració de l'Any Masó el 2006-2007. Des d'aquest moment la figura i l'obra de Masó rebran arreu el reconeixement i l'admiració que mereixen.

A Verges tenim la sort de comptar amb una interessant mostra de l'obra de l'arquitecte gironí. Aquest és un fet encara desconegut per molta gent del poble, i per això des d'aquestes pàgines ens agradaria contribuir a la seva divulgació. Les informacions que aportem aquí procedeixen de l'Arxiu Històric del Col·legi Oficial d'Arquitectes de la Demarcació de Girona (AHCO-ACG), fons Masó, registre 9571, i també de la caixa 1098 de la «documentació professional».

El calendari i el ritme de treball

Els registres ens indiquen que els dies 21 i 22 de febrer de 1924 l'arquitecte Masó es va dedicar a fer un seguit d'estudis preparatoris per al projecte de reforma de l'església que li havia estat encomanat per la Junta de l'Obra Parroquial de Verges. Hem d'advertir aquí que al document original (*Libro-Diario de Operaciones*) hi ha un lapsus, a causa del qual alguns assentaments consten fets l'any 1925, tot i que sens dubte es refereixen a 1924.

Entre els dies 5 i 8 de març, Masó es dedica a l'estudi dels plànols, i el dia 10 farà el «*dibujo perspectivo*», que, sospitem, no pot ser altre que el que ocupa la portada d'aquesta revista. Els dies 11 i 12 del mateix mes es dedica a confegir l'estudi monogràfic, i el dia 13 redacta la memòria descriptiva. Al cap d'unes setmanes, el 30 de març, fa una visita de reconeixement a l'edifici, i llavors caldrà esperar fins al 28 de maig per a la redacció

del plec de condicions. Els dies 29, 30 i 31 de maig de 1924, Masó s'ocupa de calcular el pressupost i de fer-ne fer les còpies oportunes. Segueixen després quatre mesos sense cap anotació referida al projecte vergelità, fins que el 25 d'octubre hi apareix una ampliació del pressupost, cosa que ens fa pensar que aquests quatre mesos devien estar dedicats a negociacions, replantejaments i els habituals estira-i-arroña que tota obra comporta. Simultàniament a la reforma de l'església de Verges, Masó treballava aleshores en molts altres projectes, com el del Banc Urquijo Català de Banyoles, les escoles de Cantallops o el local de la Cooperativa La Econòmica Palafrugellense, i atenia també nombrosos encàrrecs, com els que li feren Miquel Prat, Pere Omedes, Narcís Rigau, Miquel Gaspar, Narcís Callicó, Joaquim Colomer, Josep Ensesa o Miquel Arnau, tot plegat sense deixar de dirigir les obres que ja tenia endegades. En tot l'any 1924, Masó només estigué «*ausente*» onze dies (del 12 al 16 de juliol i del 10 al 15 de novembre), cosa que il·lustra ben clarament la intensitat del seu ritme de treball. Els dies 27 i 28 d'octubre de 1924 el diari d'operacions registra que Masó s'ocupa de la direcció de les obres en curs a Verges: el projecte s'estava convertint en una realitat. Sabem també per altres fonts (Sureda, 2006, p. 73) que el 30 d'octubre del mateix any 1924, Masó és novament a Verges, juntament amb el seu ajudant, el delineant saltenc Pere Sureda Coromines. Per cert, aquell mateix dia van tenir pana amb l'auto.

Coneixem altres mostres de l'acurat seguiment que l'arquitecte anava fent de l'obra. En una carta sense data (els experts la situen entorn de 1924, cosa que no sols ens lliga perfectament, sinó que ens atreviríem a suggerir una data compresa entre el 10 i el 15 de novembre) Masó, que es troba absent de Girona, dona múltiples instruccions al delineant Sureda sobre

Perruqueria Mixta

Dolors Font Payet

C/ Padró nº- 6.

17142. Verges

972-78 02 52. Tardes
679.512.615. Mòbil

Escola de Conducció

Tel. 972 78 01 21 VERGES

les gestions que cal fer i li encomana: «[...] Hauries d'avisar En Xirgu dientli que ja he rebut carta de Verges diguent que li envien les pedres, com també el capitell a En Pericot [...]» (Sureda, 2006, p. 75). En Xirgu era en Josep Xirgu i Bosch, un artesà picapedrer de Girona que col·laborava habitualment amb l'arquitecte Masó (Pujol, 2006, p. 70). En Pericot era un guixaire gironí que també treballava tot sovint amb Masó. Més difícil resulta aclarir què són exactament «la pedra» i el capitell que els de Verges han d'enviar als esmentats artesans. Sigui com sigui, és clar que la remodelació de l'interior de l'església de Verges s'hauria encarregat a principis de 1924 i que les obres es van iniciar cap a finals d'octubre del mateix any. Desconeixem quant de temps van durar els treballs; però, com ens informa un dels textos esgrafiatos que es poden llegir als nervis de les voltes, la renovació va concloure l'any 1925 («*Renovatum ac pulcrius ditiusque effectum anno MCMXXV*»).

Objectius i abast de la reforma

Analitzar amb profunditat l'actuació de Masó a l'església de Verges requereix molt més espai del que aquí tenim disponible. S'imposaria una lectura multidisciplinària que combinés la recerca històrica, les apreciacions tècniques (arquitectes i artesans), les interpretacions del simbolisme religiós (teologia i litúrgia) i l'anàlisi artística (història i crítica de l'art). A mesura que observem i revisem amb més cura i atenció la documentació i compartim les nostres apreciacions amb experts en altres matèries, ens anem adonant d'una infinitat de detalls que mereixen ser comentats i que hauríem de deixar al tinter. En línies generals, podríem dir que la tasca de Masó va ser no tant un treball de remodelació total com una posada al dia, un intent d'harmonització del conjunt. Aquesta és la idea que transmet ben clarament la perspectiva ideal que il·lustra la portada d'aquesta revista. D'altra banda, recordem que la placa commemorativa que fa memòria de les obres assenyalava nítidament la «frontera» entre l'«obra dels antics» i la «transformança». Segurament Masó es va trobar d'entrada amb un temple «desordenat», on hi devia haver un pronunciat contrast entre la part romànica original, les posteriors ampliacions dels segles XVII (capelles laterals) i XVIII (frontis), i les possibles aportacions del segle XIX pel que fa a la distribució o recol·locació dels elements iconogràfics, per exemple.

L'abast de la reforma és ben ampli: al presbiteri s'hi col·loquen les dues columnes de pedra artificial i se'n substitueix l'enrajolat; es reformen els arcs de diverses capelles; es decoren els arcs torals amb esgrafiatos de colors diferents; es redissenyen els bancs on seuen els feligresos; les obertures es decoren amb vitralls, dels quals se'n conserva només un, fins avui desconegut i

oblidat (vg. l'article de mossèn Narcís Ponsatí), i es col·loca una gran placa commemorativa, presidida per un blasó. Pensem que també en el marc de l'actuació de Masó a Verges és quan es retoca l'ossari gòtic de la família Otger, recentment reubicat a l'interior de l'església després de la seva «desaparició» vers 1969. En un dels seus estudis previs, Masó dibuixa l'ossari instal·lat encara sobre l'arc de la capella de Sant Isidre, ben a prop de la trona (foto 1). Sobre les peculiars característiques epigràfiques d'aquest ossari mig vertader mig fals, vegeu Cobos, Tremoleda, Vega (2010).

Els diversos plànols, croquis i esbossos que s'han conservat del projecte –consultables, com hem dit, a l'AHCOACG– ens permeten fer-nos una idea força precisa del procés creatiu d'alguns elements. És, per exemple, el cas de la placa commemorativa, que apareix dibuixada primer de forma molt imprecisa –poca cosa més que un simple gargot– però que ràpidament es transforma en el dibuix que adjuntem. Fixeu-vos (foto 2) que la idea inicial de l'arquitecte era incloure-hi l'escut municipal, com també inscriure una part del text en llatí i l'altra en català, i gravar la data «1925» a la pedra de la part inferior –qui sap si no estem parlant d'aquella «pedra» que hem vist que els de Verges havien enviat al picapedrer Xirgu–. La realització final de la placa,

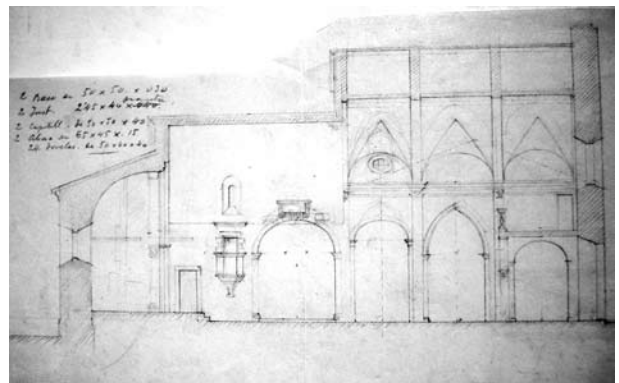

Foto 1. Croquis que mostra la disposició original de la trona i de l'ossari gòtic. Procedència: AHCOACG, Masó, 9571-15

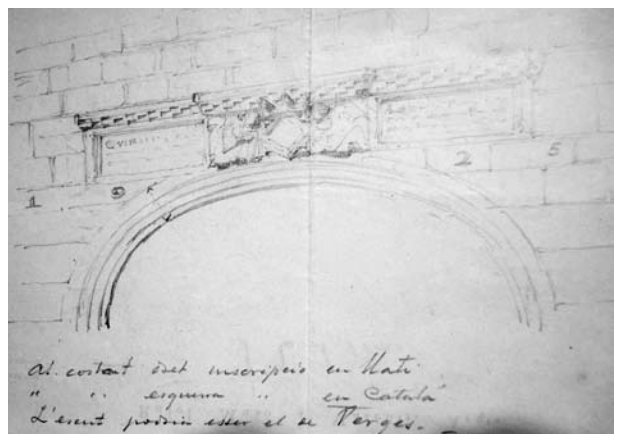

Foto 2. Esbós de la placa commemorativa de la reforma de Masó. Procedència: AHCOACG, Masó, 9571-6

doncs, presenta una sèrie de lleugeres però importants modificacions en relació al projecte inicial.

Igualment crida l'atenció observar que en la perspectiva ideal (vg. la portada) l'arquitecte hi dibuixa un retaule barroc col·locat a l'absis de l'església. Aquest és un element del qual no tenim constància documental –sí que coneixem altres retaules de l'església de Verges, però mai ubicats a l'absis– (vg. Vega, 2003), i a hores d'ara no podríem precisar si es tracta d'un objecte «real» o d'una mera especulació artística de l'arquitecte. Una cosa semblant passa també en dos elements més: la trona i l'orgue. La primera no apareix al dibuix ideal però sí en altres esbossos (foto 1), i la memòria popular recorda ben vivament com es trobava a tocar del presbiteri, de la banda de l'epístola; per tant, es tracta d'un element que Masó no tenia previst conservar però que finalment es va mantenir (va ser desmantellada en els anys seixanta). Pel que fa a l'orgue, Masó el dibuixa sobre l'actual capella de la Puríssima Concepció (foto 3), però novament som incapaços de determinar si es tracta d'un retrat fidel de la realitat o d'una recreació artística, per bé que tenim documentada la presència d'orgues a l'església de Verges ja en el segle xv. Sigui com sigui, tot ens porta a la idea que expressàvem més amunt: la intervenció de Masó a l'església de Verges fou important, hi introduí notables canvis, però és evident que ho féu amb els suficient sensibilitat i encert per a no produir un trencament, sinó justament el contrari, hi cercà l'harmonia i la unitat sense traïr la tradició.

Són molts els aspectes que ens queden encara per aclarir: no sabem quin fou l'import final de les obres, ni tampoc coneixem qui va prendre ni per què la –per a nosaltres– felicitat de contractar Masó.

Respondre a aquests i molts altres interrogants pot ser un estimulant objectiu per al futur. Avui ens sen-

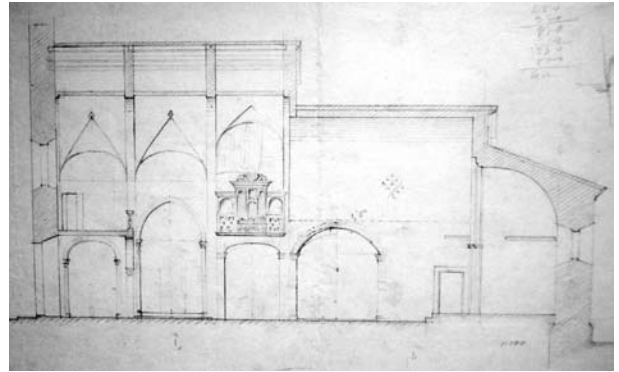

Foto 3. Secció longitudinal de l'església de Verges, on s'observa la presència d'un orgue sobre una de les capelles. Procedència: AHCOACG, Masó, 9571-3

tirem reconfortats si hem contribuït, encara que sigui en modesta mesura, a fer que Verges reconegui, estimi i valori una altra de les moltes joies ocultes –per no dir vergonyosament ignorades– que posseeix: l'empremta de Rafael Masó.

SALVADOR VEGA I FERRER

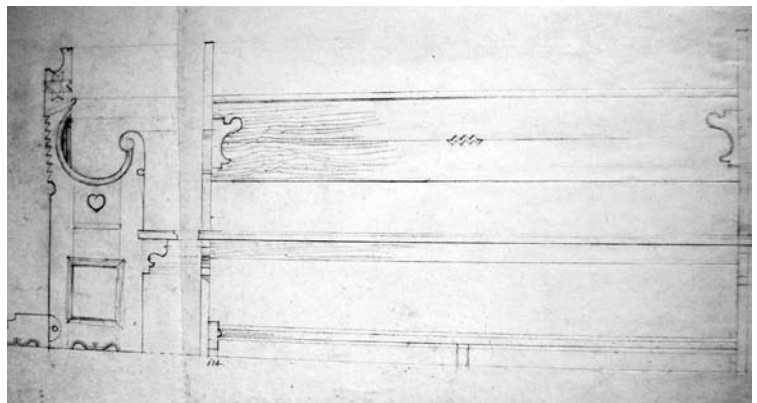
BIBLIOGRAFIA

- COBOS, Antoni; TREMOLEDA, Joaquim; VEGA, Salvador. *L'epigrafia medieval als comtats gironins. II El comtat d'Empúries*. Girona. Brau Edicions, 2010.
- GIL TORT, Rosa Maria. Geografia de Masó. L'arquitecte i les comarques gironines. Girona. Diputació de Girona, 2006.
- PUJOL I COLL, Josep. «Els altres col·laboradors de Rafael Masó», *Revista de Girona* [Girona], núm. 239 (2006), p. 67-71.
- SUREDA, Pere Joan. «L'arquitecte Masó vist pel seu delineant». *Revista de Girona* [Girona], núm. 239 (2006), p. 72-75.
- Revista de Girona* núm. 239 (nov.-des. 2006). Dossier «Rafael Masó i el seu món».
- TARRÚS, Joan; COMADIRA, Narcís. *Rafael Masó. Arquitecte noucentista*. Girona. Col·legi d'Arquitectes de Catalunya / Lunweg Editores, 1996.
- VEGA I FERRER, Salvador. «Orgues, relíquies, capelles i retaules de l'església parroquial de Verges (segles XVI-XVII)». *Estudis del Baix Empordà* [Sant Feliu de Guixols], núm. 22 (2003), p.157-178.

DE L'ELEVACIÓ MÍSTICA A LA CASA PAIRAL

L'arquitecte Masó ens sorprèn: passa d'una manifestació de la seva comprensió del misteri de Déu Trinitat, tributària de l'especulació teològica i mística del seu temps –és el que manifesta plàsticament en el vitrall de la rosassa de l'església de Verges– a buscar un acomodament de les persones que hi entraran a pregar, a celebrar la seva fe o, simplement, a mirar, absolutament pairal.

Els bancs que dissenya per a la parròquia de Sant Julià i Santa Basilissa són, ni més ni menys, inspirats en un escon de casa pairal; en el banc on la família es reunia, a la vora del foc, per sentir no sols el seu escalf, sinó per sentir-se un cos viu dins la tendresa que comunica el fet de trobar-se tots junts.

Esbós dels bancs per a l'església de Verges. Vista de perfil i frontal. Procedència: AHCOACG: Masó, 9571-9

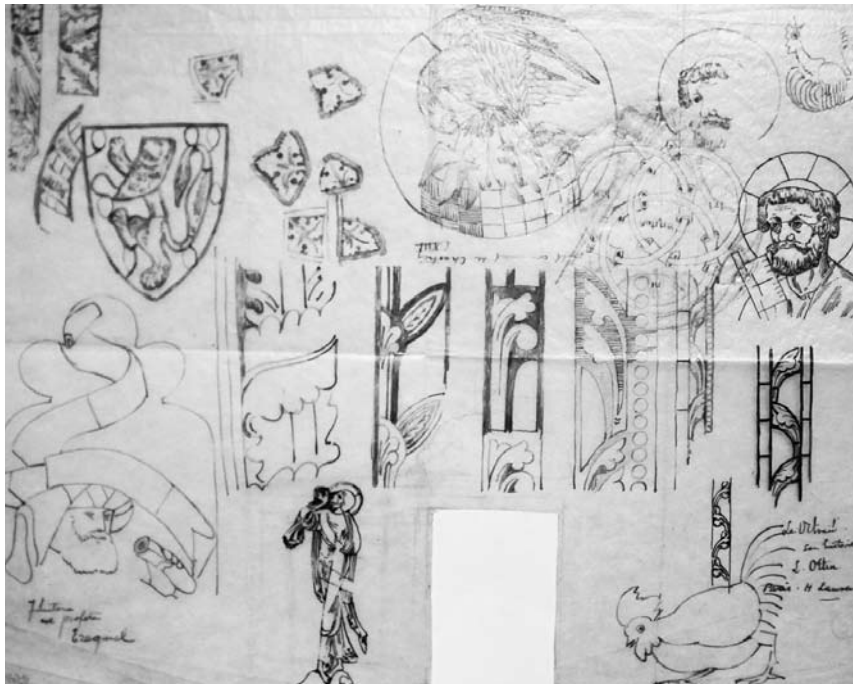
No sabem si el projecte d'aquests bancs per a l'església es va realitzar mai. No sabem si, un cop fets, van ser cremats en l'ensulsiada del 36; només en coneixem el projecte, molt detallat, per cert, que ha romàs en els plànols que conserva acuradament l'Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Girona.

Centrem-nos, en primer lloc, en la seva concepció de Déu, seguint el seu vitrall. La rosassa de l'església de Verges és ben bé de Masó, ja que el bon amic i profund coneixedor del nostre passat, Salvador Vega, ha trobat el dibuix original de l'arquitecte.

Si mirem el vitrall, el primer que hi apareix són tres cercles, com de material tou, que, si els despleguéssim en farien un de sol: és la manifestació plàstica del Déu únic en tres persones distintes, cadascuna simbolitzada per la mà creadora de Déu Pare; el peix, que és símbol del Crist, i el colom, amb el qual es representa l'Esperit Sant, embolcallats per la llegenda «Crec en Déu, únic en la seva essència i tri en les persones».

És la visió de Déu com a misteri incomprensible. Aquesta especulació metafísica ens l'ha allunyat: un misteri que no pot ésser comprès deixa d'interessar. Per això a l'Església d'Occident, el misteri de la Trinitat ha estat com absent de la contemplació i de la pregària del poble.

Els nostres germans cristians de l'Orient no s'han deixat arrossegar per aquestes disquisicions misterioses. Ells diuen: «Déu no pot ésser un solitari perdut

Esbossos diversos per a vitralls i esgrafiats. A la part superior dreta hi apareixen els tres cercles entrelligats del vitrall de la Santíssima Trinitat de Verges. Procedència: AHCOACG: Masó, 9571-9

en la immensitat del cel; Déu és una família que s'estima.» Aquesta concepció els l'ha fet pròxim, entranyable. Contínuament, en la seva litúrgia, l'invoquen com a referent de tot amor humà autèntic.

Masó, però, fill del seu temps, pica l'ullet a una visió de Déu alternativa; ell el veu com el veritable cap de casa que acull benigne i amb un amor sense

límits ni condicions tots, homes i dones i els fa asseure, com a iguals, al mateix escon de la seva casa pairal.

NARCÍS PONSATÍ

CEPSA
E.S. VERGES

Tel. 972 78 01 34

EL TERRISSAIRE MARCÓ, DE QUART, I L'OBRA DE MASÓ

El meu avi, Frederic Marcó, artesà de la terrissa de Quart, va col·laborar amb l'arquitecte Rafael Masó en la restauració de l'església de Verges.

Al taller de Quart s'hi van modelar moltes peces que aguanten i decoren l'església, entre les quals cal destacar els lleons que sostenen l'ossari de la família Otger –molt de temps desaparegut i recuperat per mossèn Narcís–, les claus de volta, les columnes que hi ha a cada costat de l'absis, les columnes que aguanten el cor i els altars laterals, etc.

Masó va comprar al baró de Foixà un conjunt de peces del seu castell. Entre aquestes peces hi havia l'ossari que es col·locà a Verges.

De les dues claus de volta, l'una és el resultat de la restauració d'una d'antiga i molt malmesa que simbolitza l'evangelista Sant Joan; l'altra, nova de soca-rel, representa l'ocell Fènix. Totes dues van acompanyades de quatre caps de lleons romànics.

Les columnes que hi ha a cada costat de l'absis són molt diferents: comparteixen la mateixa base, formada per pinyes i caps de lleons, però la canya d'una representa un teixit vegetal de fulles i la de l'altra, una espiral. Si parlem dels capitells, el de l'una forma un pom de palmera i el de l'altra representa un teixit de vímet.

Aquestes columnes i claus de volta, per a casar-les amb els carreus de pedra amb què és construïda

Detall de la base dels arcs

l'església, es van fer de pedra artificial, el material emprat per primer cop per l'arquitecte Masó.

Les columnes que aguanten el cor i els altars laterals també varen ser dissenyades i modelades inicialment amb fang per a poder-les reproduir en pedra natural.

L'arquitecte Rafael Masó va utilitzar un altre joc de lleons iguals que els que aguanten l'ossari i unes peces amb dentell per a decorar la placa on l'arquitecte explica què és el que havia trobat fet i el que va fer.

JAUME MARCÓ I CAMBÓ

ALBERA
RESTAURANT
Ctra. de Girona, 20
Tel. 972 78 01 36
17142 VERGES (Girona)

"la Caixa"

OFICINA DE VERGES
C/ Progrés, 7 i 9 - Tel. 972 16 31 50